

İSO Türkiye İmalat PMI Eylülde 49,6 oldu

Ağustos 2023'te 49 olan İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI, Eylülde 49,6 olarak gerçekleşti. İmalat sektörünün performansında ılımlı düzeyde bir yavaşlamaya işaret eden söz konusu veri, faaliyet koşullarında yatay seyre yaklaşıldığını gösterdi. Üretimin ivme kaybettiği firmalar bu durumu genellikle zayıf piyasa koşullarına ve yeni siparişlerdeki azalmaya bağladı.

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI Eylül ayı raporuna göre takip edilen 10 sektörden sadece gıda ürünlerinde üretim artışı görüldü. İstihdamını artıran sektör sayısı üçe gerileyerek COVID-19 salgınının 2020 başlarındaki ilk dalgasından bu yana en düşük düzeyde gerçekleşti.

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Eylül 2023 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Ağustos 2023'te 49,0 olan manşet PMI, Eylül 2023'te 49,6 yükseldi ve imalat sektörünün performansında ılımlı düzeyde bir yavaşlamaya işaret etti. Söz konusu veri, faaliyet koşullarında yatay seyre yaklaşıldığını gösterdi.

Diğer yandan, imalat sektörünün performansının üçüncü çeyrek boyunca zayıflama kaydettiği görüldü. Üretim üst üste üçüncü ay yavaşlamakla birlikte bu yavaşlama ılımlı düzeyde ve bir önceki anket dönemine göre düşük oranda kaydedildi. Üretimin ivme kaybettiği firmalar bu durumu genellikle zayıf piyasa koşullarına ve yeni siparişlerdeki azalmaya bağladı. Öte yandan, bazı firmalar ay içerisinde talebin dirençli kaldığını belirtti. Hem toplam yeni siparişler hem de yeni ihracat siparişleri Eylül ayında azalmaya devam etti, ancak düşüşler Ağustos ayına göre daha düşük bir hızda gerçekleşti. Anket katılımcılarından gelen değerlendirmelerin ortak noktası, fiyat baskılarının müşteri talebini sınırlandırması oldu.

ENFLASYON ORANI AĞUSTOSA GÖRE YAVAŞLADI

Liradaki değer kayıplarına bağlı olarak girdi maliyetleri üçüncü çeyrek sonunda keskin artışını sürdürdü. Ancak enflasyon oranı Ağustos ayına göre oldukça yavaşladı ve mayıstan bu yana en zayıf seviyede gerçekleşti. Buna bağlı olarak, nihai ürün fiyatları enflasyonu da bir önceki anket dönemine kıyasla belirgin bir şekilde azaldı. Son veriler, istihdamda çok sınırlı bir artış olduğuna işaret etti ve böylece mevcut artış eğilimi beşinci aya ulaştı. Bazı firmalar ek personel ihtiyacı olduğunu belirtirken, diğerleri yeni siparişlerdeki yavaşlamaya bağlı olarak istihdam düzeylerini azalttı. Firmalar, yeni siparişlerdeki zayıflık nedeniyle satın alma faaliyetlerini ve girdi stoklarını azaltmaya devam etti, ancak söz konusu düşüşler Ağustos ayına göre daha ılımlı düzeyde kaydedildi. İmalatçılar 2023'ün genelinde olduğu gibi Eylül ayında da girdi satın alımlarında teslimat gecikmeleriyle karşı karşıya kaldı. Anket katılımcılarına göre, tedarikçilerin performansındaki bozulma, yüksek nakliye maliyetleri ve mal ithalatındaki zorluklardan kaynaklandı.

‘VERİLER BİR MİKTAR UMUT VERDİ’

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: “Eylül ayında Türk imalat sektöründe bozulmanın hafiflediği yönünde işaretler gözlenirken bazı firmalar ay içerisinde talebin olumlu seyrettiğini bildirdi. Genel olarak zorlu faaliyet koşulları devam etse de son veriler yılın kalanında yeniden büyümeye geçilebileceğine dair bir miktar umut verdi. Eylül ayında firmalar açısından destekleyici bir gelişme de kurdaki görece istikrarla birlikte enflasyonist baskıların belirgin bir şekilde azalması oldu.”

GIDA ÜRÜNLERİNDE ÜRETİM ARTIŞI GÖRÜLDÜ

İstanbul Sanayi Odası Türkiye Sektörel PMI eylül ayı raporuna göre, takip edilen 10 sektörden yalnızca gıda ürünlerinde üretim artışı görüldü. Bu sektörde üretim hacmi üst üste ikinci ay genişlerken büyüme hızı ağustos ayına göre değişim göstermedi. Üretimdeki en sert yavaşlama, geçen yılın kasım ayından bu yana en yüksek oranlı düşüşün kaydedildiği tekstil sektöründe yaşandı.

Üretimdeki ivme kayıplarında belirleyici etken, firmaların yeni sipariş alma konusunda yaşadığı zorluklar oldu. Gıda ürünleri, üretimde olduğu gibi yeni siparişlerde de en iyi performansı gösteren sektör olurken, ana metaller sektörünün siparişleri üç aylık yavaşlamanın ardından yeniden büyümeye geçti. En belirgin yavaşlama tekstil ürünlerinde kaydedildi. İhracatta ise sadece kimyasal, plastik ve kauçuk ürünleri ile gıda ürünleri sektörleri artış sağladı.

Eylül ayında girdi maliyetleri enflasyonu sektörler genelinde keskin bir yavaşlama sergiledi. En düşük oranlı artış ana metallerde gerçekleşirken en yüksek enflasyon metalik olmayan mineral ürünlerde kaydedildi. Buna bağlı olarak, nihai ürün fiyatlarındaki artış da on sektörün tamamında hız kesti. Talepteki iyileşmelerin firmalara bir miktar fiyatlama gücü sağladığı gıda ürünleri, satış fiyatlarındaki en hızlı artışın yaşandığı sektör oldu. Diğer taraftan, yeni sipariş temininde yaşanan zorluklar nedeniyle tekstil imalatçıları nihai ürün fiyatlarını eylülde sınırlı ölçüde artırabildi.

İSTİHDAMINI ARTIRAN 3 SEKTÖR

On sektör içerisinde istihdamını artıran sektör sayısı üçe gerileyerek COVID-19 salgınının 2020 başlarındaki ilk dalgasından bu yana en düşük düzeyde gerçekleşti. İstihdamını artıran sektörler gıda ürünleri, ağaç ve kağıt ürünleri ile kara ve deniz taşıtları oldu. Ağaç ve kağıt ürünleri son dört ayda ilk kez çalışan sayısını artırdı. İstihdam seviyesinde en keskin düşüş ise giyim ve deri ürünlerinde kaydedildi. Yeni siparişlerdeki zayıf görünüm nedeniyle eylül ayında satın alma faaliyetleri sadece gıda ürünleri ve ana metallerde artış gösterdi. Girdi alımları sekiz sektörde düşüş kaydederken en belirgin azalma tekstil ürünlerinde gerçekleşti.

* İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI ve Sektörel PMI Eylül 2023 raporlarının tamamına ekteki dosyalardan ulaşabilirsiniz.